

Knjiga Izlaska

Mojsije – veliki izbavitelj

hebr. *Šemot*

יהוה רעי לא אחסר (Ps 23)

[adonaj ro'i lo ehsar]

D A G Fism Em A D

'A - do - naj ro - i lo' 'eh - sar. 'A - do - naj ro - i lo' 'eh - sar.

D A G Fism Em A D

'A - do - naj ro - i lo' 'eh - sar. 'A - do - naj ro - i lo' 'eh - sar.

**Gospodin je pastir moj
ni u čem ja ne oskudijevam**

Knjiga Izlaska

Mojsije – veliki izbavitelj

Izl 1,1 ואלא שמות

“**A** ovo su imena...”

= Nastavak na Post

usp. Post 46,8

hebr. *Š^emot*

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
Jordanovac 110

Studij filozofije i teologije

Petoknjižje i Povijesne knjige

amdg.eu

→ Nastava: FTI

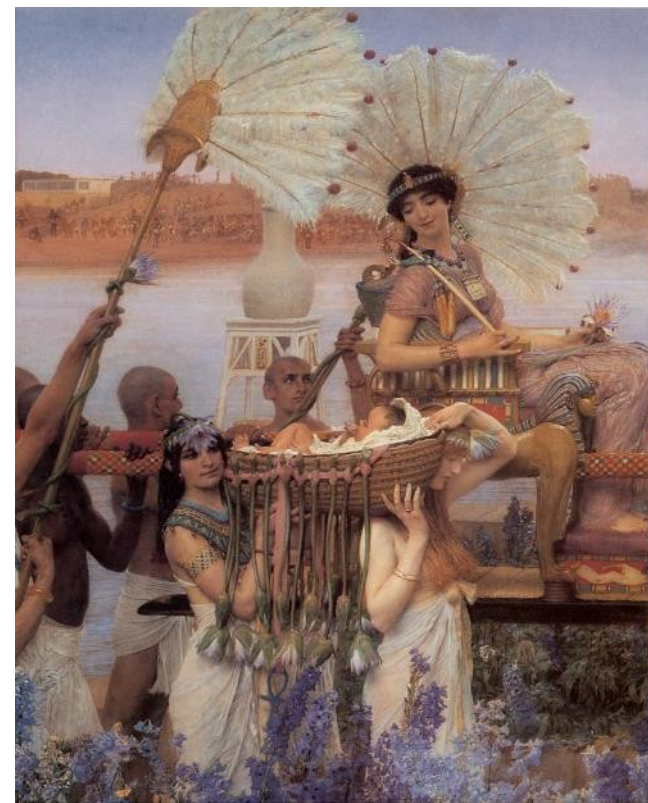
→ Petoknjižje i Povijesne knjige

Literatura, Audio i video udžbenik

Spašeni spasitelj naroda

- Spašen (Izl 2,3.5):
- Stavljen u košaru (korabljicu – תבה *tebâ*)
- Sin faraonove kćeri (2,10):
 - Ime: משה *moše* – onaj koji izvlači
- Izraelci – “braća” (2,11)
- *Udara* נכה Egipćanina (2,12=11)
 - Njegovi ga optužuju (v14)
 - Faraon ga želi *ubiti* הרג (v15)
- Bijeg
 - Spasitelj (ישע KS: „obraniti” v17)

Sir Lawrence Alma-Tadema, Mojsije
pronaden, 1904.

Mojsijevo zvanje (Izl 3,1–4,17)

- 2x “Mojsije” – obraćenje, zvanje (3,4)
- שלח *šālah* poslati – הלך *hālak* ići (v10)
- 1. naznaka nevolje (v7.9);
 - Jad, muka (v7), vapaj (v9)
- 2. nalog (v10): Izvedi narod moj!
- 3. prigovor
- 4. obećanje (v12): Ja ću biti s tobom
- 5. znak potpore (4,2-4.6s.9)
 - Štap/zmija (2-4), ruka (6s), voda/krv (9)
- 3 objekta prigovora (3,11.13;4,1)
 - Mojsije – Bog – narod

Tajanstveni sugovornik

- “glasnik Jahvin” (anđeo Izl 3,2) –
→ יהוה → “Bog” *Elohim* (v4)
- Abraham, Izak, Jakov i (v6)?
 - Amram (6,20)
- יהוה = “Ja sam koji jesam” (3,14)
 - “Bit ću, tko god da ću biti”
= uzvišenost, sloboda
 - Bez obuće (3,5)
 - Spomen za naraštaje (3,15)
 - Milostiv kome sam milostiv (33,19b)
- עמי ‘*amî* moj narod 3,7.10
- ירד *jarad* sići 3,8

Božja pedagogija

□ 5 Mojsijevih teškoća

■ od krize identiteta 3,11; 4,10

□ Tko sam ja? (3,11)

□ Težak na jeziku (4,10)

■ do izvlačenja (Izl 4,13)

□ Šalji koga hoćeš...? (4,13)

– KS: Ne bi li ipak netko drugi...?

□ pedagoški postupak:

■ dugačak i otvoren razgovor (3,1-4,17)

■ Bog sama sebe očituje (3,14 usp. Post 32)

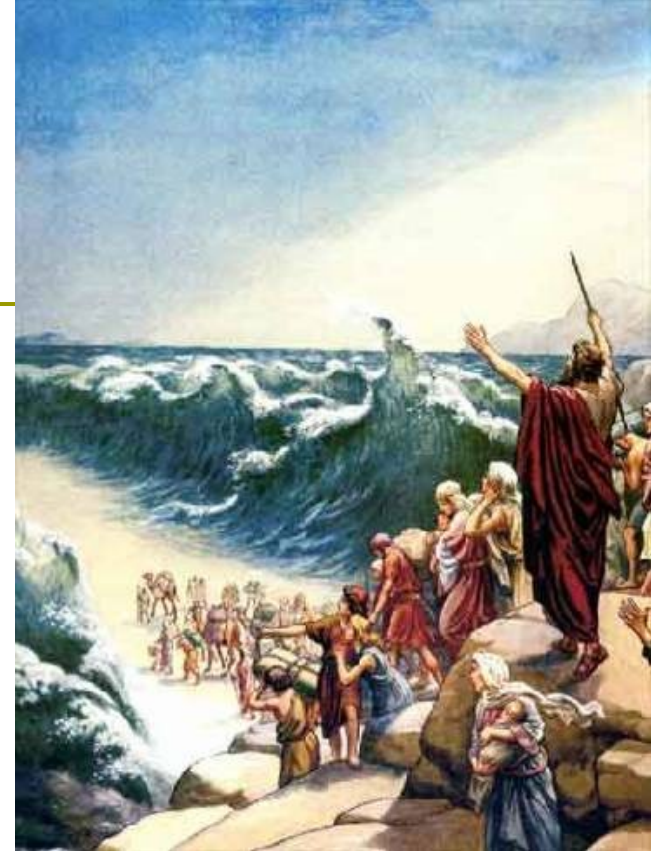
□ ne skriva osjećaje (4,14):

■ Uskipio (usp. Post 4,5s)

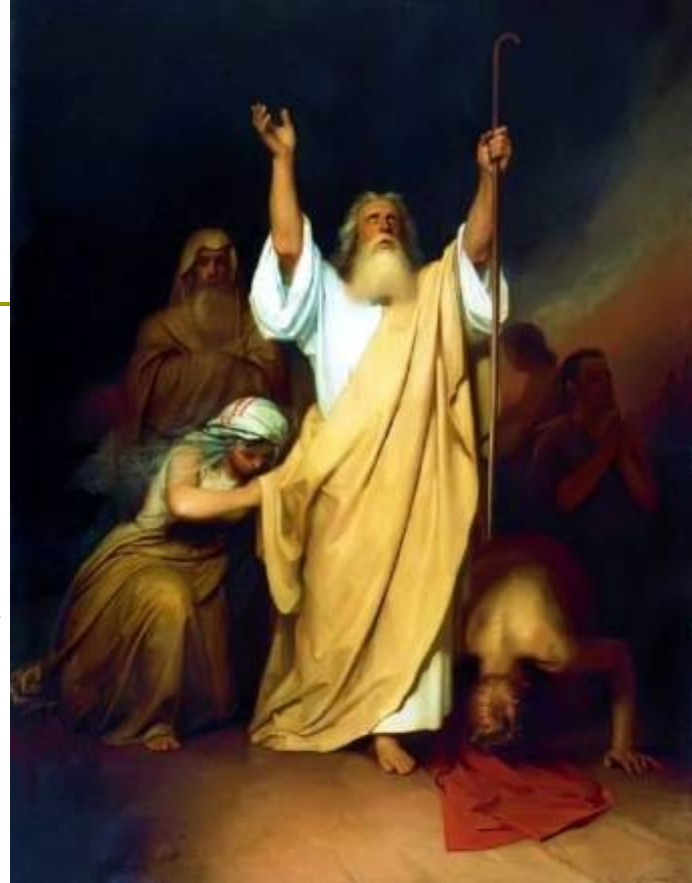
Slika Izlaska (Izl 14)

- Svrha: *vjera*, steći pouzdanje (אמן Izl 14,31 usp. Post 15,6)
 - *Tko? U koga?*
- Zajednica, narod
- u Boga i Mojsija (usp. 4,1)
 - „Ako mi ne vjeruju...?” (4,1)
 - *Stanje u 14,10:*
- Velik strah (ירא), krik (צעק) (14,10 usp. Post 4,10)
 - *Izopačenje u 11s?*
- Napad na Mojsija (11s):
 - Egipat nema grobnih mjesta?
Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
 - Bolje robovanje (12) – kajinovsko lutanje

Precizna pedagogija

- **Mojsijev postupak u 14,13:**
- “Ne bojte se!” (ירא)
- – korijen problema iz v10 (ירא)
 - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana
 - → “pobojali se (ירא) (31) “יהוה”
- יִשַׁע *jāša* ‘spasiti – usred voda
 - **Mojsijevo iskustvo u Izl 2 + 14,13.30; 15,2:**
 - “Gledajte *spasenje*!” (v13)
 - יהוה je *spasio* Izraela (v30)
 - “Postao mi je *spasenje*” (15,2)
- “Što *višeš* (HB, LXX, Vg i Šarić) k meni!” (14,15)
 - Mojsije Bogu (usp. narod u 14,10 צעק)

Božja pobjeda

- יהוה će se *boriti* za vas (Izl 14,14)
- = Bog čini bezopasnim (14,24s)
 - המם *hāmam* zbuniti, blokirati (24)
 - Blokirani kotači (25)
 - “Egipat” (26x), ne “Egipćani”
- Svrha: 14,4.18.25?
 - “Egipat će spoznati...” v4.18
 - Tko govori o Bogu i što u v25?
 - Egipat: “יהוה se *bori* za njih” (usp. v14) – spoznaja Boga
- Slika otkupljenja: 14,16.22.29 – nalog, opis, sažetak
- “Posred mora *po suhome*”

Bog mi je štit (Ps 31)

G D e D G D C D G (D'

Bog mi je štit hri-di-na mo - ja Bog mi je štit i moj spas

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
Jordanovac 110

Studij filozofije i teologije

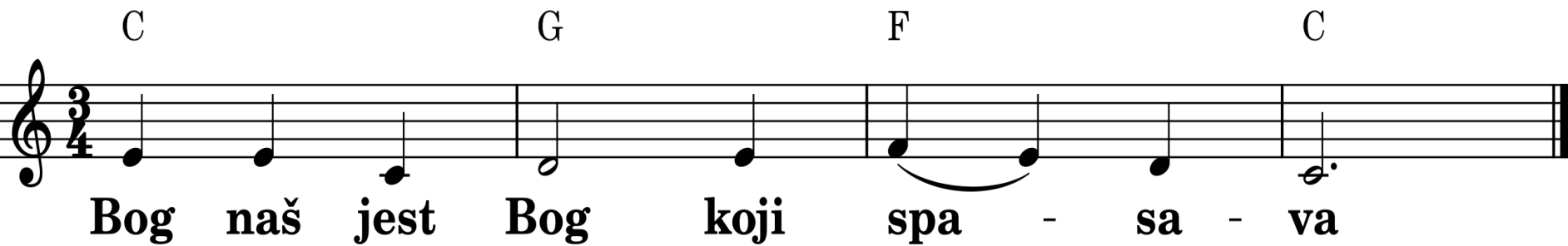

Sudbonosna pustinja

*Vjera i nevjera
na putu u slobodu*
Izl 32

Bog naš spasava (Ps 68)

Tko je izveo narod?

- Mnijenje o Mojsiju u Izl 32,1:
- “Mojsije nas je izveo”
(usp. v7.23)
 - Bog (v7); Aron (v23)
- Povijest: Izraelci su stenjali u ropstvu (Izl 2,23)
 - Nalog u 3,10; rezultat u 12,51:
- “izvedi moj narod” (3,10) →
- “izvede יהוה sinove Izraelove” (12,51)
 - Doživljaj *ropstva* u Izl 16,3:
- lonci s mesom, kruha do mile volje (16,3)

Proizvedeni bog

- ⇔ doživljaj *slobode*:
pustinja
 - **Zahtjev u Izl 32,1 (v23):**
- “Napravi nam boga!”
 - Za kim idemo; tko je Bog
 - ⇔ Što su čuli, što obećali u Izl 20,2 i 24,3.7?
- “Ja sam te izveo” (20,2)
- “Izvršavat ćemo” (24,3.7)
 - “izvršavati i slušati” (7)

Bog i bogovi

- **Proglas u Izl 32,4:**
- *Evo, tvoj bog koji te izveo...*
 - usp. 1 Kr 12,28; Neh 9,18
 - “Jeroboamov grijeh”
- **אלהים 'elohîm + množina**
 - “Izveli **su** te” (Izl 32,4), “da id**u**” (v1)
- **Tele – ne bik**
- **Aronov početak (Izl 4,16):**
 - Mojsije težak na jeziku (Izl 4,10)
 - “On će ti biti usta” (v16)

Lorrain Claude, Klanjanje zlatnom teletu, 1660.

Aronova uloga

- Veliki svećenik (Lev 8s), praotac sveć. roda
 - “Ne pravite kumirâ od zlata!” (KS)
Šarić: “bogove” (Izl 20,23)
 - Ispravljanje? (Izl 32,5)
- “blagdan u čast (5) ?” יהוה
- Rezultat u Izl 32,6:
- Jelo, piće, zabava
- – u pustinji
 - Aronovski izgovor u v24:
- “Izišlo je ovo tele”

Mojsije na kušnji?

- Na gori: Izl 32,7-10
- Božje riječi Mojsiju
- ראיתי ra'îtî (1. jd.; 32,9)
 - “vidio sam muke” (Izl 3,7)
 - “...kako ih tlače” (v9)
 - “Vidim ovaj narod” (32,9)
- Božja procjena u 32,8:
 - Skrenuli s puta
 - Klanjanje, žrtve teletu
 - Proglas: “ovo su tvoji bogovi...” (32,4.8)
- Neka se moj gnjev raspali! ⇔ stvoriti velik narod! (10)
 - Treba li Mojsijevo dopuštenje?

Zagovornik

■ Izl 32,11-14; pred kim (v11)

■ Pred יהיה, *Bogom svojim*

□ Tko je izveo iz ropstva?

■ “Ti si izveo” (v11)

□ ⇔ Ne (samo) Mojsije (v1.7)

□ ⇔ Ne kip teleta (v4.8)

□ “ja sam te izveo”
(Izl 20,2; Pnz 5,6)

■ Božja srdžba u Izl 32,11s:

□ “Čemu?” למה *lamâ* (v11)

□ “smiri!” שׁוּב *šûb*
– obrati se! (v12)

□ Uspjeh? v12.14

■ Sažali se! (v12) → I sažali se (v14)

□ KS: odustati; Šarić: biti
žao, sažaliti se

■ נחם *niḥam* – ražaliti se, sažaliti; smilovati se, smiliti

Molitvena metoda

- 1. Briga za znanje o Bogu (Izl 32,12)
- 2. podsjetnik na *sluge* i
- 3. božansku prisegu u Izl 32,13 (dijalog)
- “Zakleo si se samim sobom” (32,13)
- Potomstvo brojno kao zvijezde
 - Abrahamu: Post 15,5; 22,17
 - Izaku: Post 26,4
- Zemlja Abrahamu:
 - Tvome ću potomstvu dati... (Post 12,7 usp. 13,15; 15,18; 17,8; 24,7)
- *Izaku*:
 - Tebi i tvome potomstvu dat ću... (Post 26,3s)
- *Jakovu*:
 - Tebi i tvome potomstvu dat ću... (Post 28,13; 35,12; 48,4)

Hodit ću pred Gospodinom (Ps 116)

C Am G Em F G C

Ho - dit ću pred Go - spo - di-nom u zem-lji ži - vih.

Mojsijeva druga prilika

**Iskusni izbavitelj
naroda u Božjoj školi
(Izl 34,5-9)**

Božje milosrđe (formula)

- *Nalog Mojsiju u 34,2?*
- Popni se na brdo (Izl 34,2); sam (v3)
 - Oblak (5); 40 dana posta (34,28⇔24,18)
 - *Definicija imena יהוה u 34,6? Tko govori?*
- Milosrdan (רחם *raḥam*), milostiv (חנן *ḥanan*), duga daha, bogat privrženost (חסד *ḥésed*) i pouzdanošću (34,6) = revan (v14)
 - “milostiv sam kome sam milostiv (רחם *raḥam*), smilovat ću se kome ću se smilovati” (חנן *ḥanan* 33,19)
- Čuva privrženost (חסד *ḥésed*) tisućama, *brine se za krivnju* (34,7)
 - Nosi (=oprašta) krivnju, prijestup, grijeh (7)

Pouka Mojsiju

- Objavi mi svoje putove! (Izl 33,13)
 - *Mojsijev postupak u 32,19; 34,2?*
- razbio ploče! (32,19; 34,2)
 - Razbjesnio se (32,19.22 ⇔ 10.11.12)
 - *Po čijem nalogu kazna u 32,28?*
 - “po Mojsijevoj riječi” (KS: nalog; Š. zapovijed)
- *Najavljene restrikcije u 33,22s:*
 - Pukotina u stijeni (33,22)
 - Ruka koja pokriva (22s)
 - Pogled sleđa (v23) ⇔ sve izostavljene, nema ih
- Bog se “spustio” (יָרַד *jarad* 34,5 usp. 3,8)

Plodovi

- *Mojsijeva reakcija u Izl 34,8?*
- “Smjesta pade na zemlju i pokloni se”
 - Od fasciniranosti do spoznaje
- **Molitva u 34,9 (usp. 33,3; 32,30):**
 - “pođi” (34,9) ⇔ “neću poći” (33,3)
 - “ako sam *ja* stekao milost, onda pođi sa svima *nama*” (34,9)
 - “Oprosti nam *naše* grijehe, *naše* opačine” (34,9) ⇔ “**VAŠ** grijeh” (32,30)
 - *Trajni plodovi u 34,28; 29s.35?*
- Nove ploče saveza (34,28)
- Koža na licu sjaji (34,29s.35)

